

Ільницький Д.О.

Глобальна конкуренція в науково-освітньому просторі: еволюція погляду на студента

*Ільницький Денис Олександрович, кандидат економічних наук, доцент,
докторант кафедри міжнародної економіки*

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, м. Київ, Україна

Анотація: У статті проаналізовано та розкрито сучасну парадигму поглядів на студентів як на важливий компонент інтелектуального капіталу економіки знань та університету. Окреслена тенденція переходу вищої освіти від соціальної функції держави до виробника інтелектуального продукту в глобальній економіці знань. В умовах глобальної конкуренції у науково-освітньому просторі в університеті мають співробітничати не лише в режимі міжнародної конкуренції, але й надання студентам всього комплексу компетенцій, що потрібні для професійного розвитку.

Ключові слова: студент, університет, глобальна конкуренція, науково-освітній простір, економіка знань

Вступ. Після завершення II світової війни, особливо у 1950-60-і роки, в США та Великобританії університети розглядалися як місце просування національних цінностей, капіталістичної демократії та інших ідеологічних вимірів на протипагу «червоної загрози», що сприяло підтримці державою зростання кількості студентів. Однак після студентських протестів 1968 року на гуманітарних факультетах у Великобританії університети почали втрачати статус радника уряду [7]. Масифікація вищої освіти змінила ставлення урядовців разом з трансформацією елітарності університетів.

Домінування університетів США та їх випускників не є дивним, адже з 1954 по 1979 витрати університетів країни на НДДКР зростали в середньому на 8,1% щороку, а в наступні 25 років до 2004 зростання уповільнилося до 5% на рік, що було вище ніж темпи зростання економіки в ці періоди [33]. Однією з реакцій ЄС стала Програма навчання протягом життя, що запроваджена у 2006 році в якості каталізатора структурних перетворень через підтримку розвитку політик, кооперації та мобільності в межах союзу [9]. Значна частка компонентів програми спрямована на забезпечення міжнародної мобільності студентів, якими протягом життя є всі професіонали, наприклад, програми Leonardo da Vinci, Comenius, Grundtvig, Jean Monnet.

Конкуренція пронизує всю систему освіти, адже не лише університети конкурують за студентів чи професорів, але й академічні працівники конкурують між собою за дослідницькі фонди чи інші привілеї. Рамки вдосконалення досліджень у Великобританії та Німеччині спираються на принцип заохочення конкуренції індивідуальних дослідників та університетів за державне фінансування. Призначенням Болонського процесу є забезпечення конкурентоспроможності Європейського простору вищої освіти в умовах зростання мобільності людей та поширення доступності знань [7]. Європа була вимушена розпочати його через відставання від американської вищої освіти, демографічні перспективи, необхідність відбору найкращих іноземних талантів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед нещодавніх публікацій слід виокремити ті, що стосуються дослідження тенденцій міжнародної мобільності студентів, або поглядів студентів на університети світового класу, однак вони мало звертають уваги на фундаментальні чинники трансформацій, що відбуваються в сучасних умовах [6; 30]. Одночасно дослідники намагаються скласти соціологічне бачення студентів, що мігрують для отримання освіти [16]. Інші вивчають

окремі аспекти життєдіяльності у студентські роки, наприклад проживання, що також є важливим [31]. Частина дослідників намагаються проводячи порівняльні дослідження знайти фактори та досвід для удосконалення діяльності вітчизняних ВНЗ за умови зростання рівня світової конкуренції [34]. Одним з актуальних є дослідження впливу глобалізаційних процесів на формування науково-інформаційного суспільства в контексті підготовки кадрів вищої кваліфікації [35]. Однак у значній кількості сучасних публікацій автори, особливо з України та Східної Європи, досі уникають поняття інтелектуальний капітал, що в провідних джерелах набуває популярності як таке, що найкращим чином характеризує результати і особливості діяльності університетів світового класу [4; 7; 33; 22].

Метою статті є узагальнення теоретико-прикладних аспектів трансформації поглядів на студента в системі вищої освіти в умовах глобальної конкуренції у науково-освітньому просторі в економіці знань. Робота спирається на матеріали провідних журналів та міжнародних організацій у сфері вищої освіти. Методологічною основою дослідження є системний метод пізнання економічних явищ та процесів, методи: теоретичного узагальнення, абстракції, аналізу та синтезу, еволюційний.

Викладення основного матеріалу дослідження.
Студент як інтелектуальний ресурс. До освітніх функцій вищої освіти в економічно розвинених країнах відносять такі: вчити студентів розуміти та вдосконалювати теорії, методи та галузі знань; робити внесок у покращення культури та розвиток особистостей; готувати студентів до роботи та інших сфер життя шляхом закладання основ знань та допомагати їм розуміти та набувати типових правил та інструментів, що потрібні для професійного життя; виховувати спроможність кидати виклики усталеним практикам шляхом формування скептичного та критичного ставлення, спроможності виконання нечітких завдань та схильності до інновацій [29]. Тому одним з викликів, що постає перед університетами та освітніми системами в умовах масифікації освіти, перетворення її на галузь промислового виробництва, є адекватне реагування на зміни умов фінансового аспекту діяльності.

Окрему увагу привертає необхідність поглиблення спеціалізації університетів за основними видами діяльності як реакція на виклики інтернаціоналізації діяльності та глобалізації економіки знань, що вимагає передачі супутніх видів діяльності соціальним партнерам. Надихаючись досвідом Франції, де студентські кафе, гуртожитки, бібліотеки та заклади рекреації та спорти-

вні центри, центри кар'єри не є частиною університету, в Китаї наприкінці 1999 року започаткували поширення процесів **соціалізації послуг** з матеріально-технічного забезпечення (соціалізація логістики як процес залучення соціальних партнерів до забезпечення діяльності університету) [32]. Це дозволяє університетам концентруватися на освітній та дослідницькій діяльності одночасно заходячись у взаємодії з соціальними партнерами, демонструючи можливості, що створюються університетами.

Привертає увагу модель університету як фабрики, що споживає вхідні ресурси (матеріали, енергія, транспорт тощо), виробляє проміжну та кінцеву продукцію, а також здійснює забруднення навколишнього середовища [18]. Проміжною продукцією, **інтелектуальним ресурсом**, є статті, книжки, дослідники, викладачі та студенти, які певний час знаходяться на шляху до професіоналізму. Тоді як кінцевими продуктами слід розглядати друковану продукцію, професіоналів та випускників з різними рівнями компетенцій.

Хоча вища освіта ще значно залежить від національних урядів, втім виокремлюють тенденцію її відокремлення від країни, яке набуває таких проявів як: 1) фінансування (недостатнє державне фінансування штовхає ВНЗ шукати зовнішні джерела та студентів); 2) міжнародні навчальні програми (ВНЗ віртуально чи фізично виходять за національні кордони); 3) дослідницька діяльність (покладається на міжнародне фінансування та кадри); 4) міжнародна акредитація (приваблює не лише ВНЗ, але й акредитує інституції) [22]. **Ця тенденція засвідчує розгортання процесу переходу вищої освіти від соціальної функції держави до виробника інтелектуального продукту в глобальній економіці знань.** Вона підтверджується аналізом процесів корпоратизації університетів в розвинених країнах, який серед ключових тенденцій виявив відносно зменшення обсягів державного фінансування у порівнянні з набором студентів [24].

Обмеження державного фінансування вищої освіти призводить до зростання розмірів академічних груп, що негативно впливає на якість освітнього досвіду студентів, знижує ступінь засвоєння навчальних матеріалів та зменшує рівень мотивації та успішного завершення навчання [11]. Завеликі розміри студентських груп негативно впливають на розвиток та засвоєння компетенцій, особливо коли йдеться про вирішення проблем та критичне мислення. У великих групах викладачі тяжіють до фактологічних знань, а не розвитку навичок, зокрема комунікаційних та креативних якостей [2]. Таке ставлення дійсно призводить до підготовки лише інтелектуального ресурсу, до якого інші суб'єкти мають додавати компетенції для отримання бажаного результату.

Студенти (випускники) як інтелектуальний капітал. Університетські дослідження та пов'язані з ними види діяльності впливають на сучасну економіку різними шляхами, серед яких виокремлюють постачання цінного людського капіталу, що втілений у студентах та академічних працівниках [25]. До показників вимірювання національного інтелектуального капіталу відносяться також й ті, що стосуються студентів [4]. Людський капітал при цьому розглядається як компонент інтелектуального капіталу економічних суб'єктів. На

прикладі університетів Тайваню було встановлено, що у структурі інтелектуального капіталу університету 34% займає людський капітал, з яких 27% – це студенти та випускники [17]. Очевидно, що в різних країнах ця частка може варіюватися, але вряд чи кардинально.

В концепції потрійної спіралі **підприємницький університет**, який займає проактивну позицію у застосуванні та створенні знання, діє в інтерактивному режимі, є ключовим [10]. Студенти такого університету є не лише наступним поколінням професіоналів, але й готуються стати підприємцями, для чого використовуються різноманітні програми з підприємництва та інкубування, нові освітні модулі. Підприємницький університет є одним з суб'єктів, який створює нові технології та їх трансфер, перетворюючись з джерела нових ідей для фірм на джерело формування нових фірм.

Вважається, що концепцію «підприємливого науковця» запровадив соціолог науки Бен Давід, як наслідок «професіоналізації», поглиблення спеціалізації в науці [1]. Підприємливим науковцем він називає академічного науковця, який проводить масштабні дослідження разом зі студентами магістерського рівня та аспірантами в умовах їх професійного адміністрування, включаючи платню за дослідження. В результаті тенденція зі зростання кількості університетських патентів, що розпочалася в США у другій половині 1970-х та стимульована законом Бей-Доула у 1980-му та законом з трансферу технологій у 1986-му роках, проявилася і в країнах Європи пізніше [8].

Розглядаючи інтелектуальний капітал в якості основного в структурі активів університету в Австрії їх зобов'язали складати баланси знань [15]. З 26 ключових показників балансу знань, 6 напряму пов'язані з характеристиками студентів. Запровадження балансу знань у структурі звітів університетів розглядалося досить скептично, але з часом призвело до зрушень у внутрішній структурі управління, а більш очевидні результати слід очікувати у довгостроковому періоді. Свідченням цього є результати реформ, що відбувалися в Австрії з 2002 року [15]. Відбувається реструктуризація балансу стейкхолдерів, перетворення університетів на організацію, яка задовольняє потреби студентів, економіки знань та суспільства, відбувається виховування свідомості щодо необхідності прозорості діяльності організацій, що функціонують за кошти держави.

Поглиблення спеціалізації університетів вимагає розвитку співробітництва, яке в залежності від національних економічних інтересів може набувати самих різних форм. Американські університети, що спеціалізуються на такій проблематиці як нанотехнології, демонструють приклади того, як слід співробітничати. За підтримки Національного фонду науки та Департаменту громад та економічного розвитку штату Пенсильванія наприкінці 2008 було створено Національний центр знань з кар'єри та застосування нанотехнологій, а всі його 500 студентів з різних університетів успішно працевлаштувалися [12].

Досить часто в процесі взаємодії в межах галузевих мереж їх учасниками поєднуються такі види діяльності як освітня та обмін знаннями, адже компанії, що створені університетами, досить активно залучають до своєї діяльності студентів, які не лише навчаються, але і виконують певні завдання. При цьому університетські

компанії поєднуючи внутрішні знання та зовнішні вигоди досить гнучко реагують на потреби аутсорсингових клієнтів. Університети часто є суб'єктом, який поєднує ТНК та дослідницькі організації, що працюють у певній темі [19].

Ключовими показниками успішності комерційної діяльності університетів визначають такі як: кількість студентів, сукупний обсяг, витрат на НДДКР, фінансування промисловістю, академічна якість та загальний рівень патентування в університеті [21]. Хоча окреслені чинники вже стали хрестоматійними, зауважимо, що в залежності від галузевої спеціалізації, університети можуть мати відхилення у патентній активності, але захищати нові знання іншими інструментами захисту об'єктів інтелектуальної власності. Університети реалізують перетікання нових знань в межах регіональних, національних та міжнародних інноваційних систем й іншими каналами, зокрема в ході освітнього процесу навчаючи та тренуючи студентів, проводячи прикладні НДДКР, створюючи спін-оффи.

На подальший професійний успіх впливає позанавчальний досвід, який студенти можуть здобувати у різного роду наукових парках чи окремих проектах. Доказ знаходимо у авіакосмічній галузі Росії, де випускники МДГУ ім.Баумана, що брали участь у роботі Молодіжного космічного центру, практично всі працювали за спеціальністю (84%), на відміну від випускників, які цього не робили (57%) [23]. Так інвестиції країни в освіту громадян, значним чином вииграючи від інтеграції освітньої та наукової діяльності університетів, стають більш ефективними. Однак, як доводять дослідники, на **успішність професійної кар'єри** впливає чимало позауніверситетських чинників, які можна стисло викласти наступним чином [29]:

- різні соціо-біографічні передумови студентів та випускників;
- відмінності у навчанні до та за межами університетського навчання;
- різниці у поведінці під час проходження курсу університетського навчання;
- відносна автономія у переході від вищої освіти до зайнятості;
- незалежний вплив освіти на перші кар'єрні кроки;
- особливості регіональних та галузевих ринків праці.

Проектний підхід охоплює до 20% глобальної економічної діяльності, а 22% світового ВВП спрямовуються на формування валового капіталу проектними методами [5]. Як обґрунтовують австралійці, на прикладі освіти управлінню проектами, в навчальний процес мають бути долучені різні стейкхолдери, враховані їх політики та пріоритети. Суб'єкти, включаючи ринок праці (мають бути ідентифіковані потреби, тенденції, виклики, забезпечений зворотній зв'язок між компаніями та студентами), професійні організації (національні та міжнародні, асоціації випускників тощо) мають окреслити рамки компетенцій, та університети (мають визначити місію та стратегію освітніх програм, політику управління якістю), мають співробітничати для отримання очікуваного результату з урахуванням вигод акредитуючих організацій. Саме студентство, навчання в університеті, також має розглядатися як інвестиційний проект з тривалим терміном реалізації.

Суперечності та виклики. В університетській на-

вчальній діяльності переважає гносеологічний підхід, адже тут наголос робиться передусім на процесі взаємодії студента та викладача у пошуку першим нових компетенцій, знань. Студенти шукають передусім не знання, але шляхи його компетентного застосування в суспільній практиці. Однак, у дослідницькій діяльності університетів переважає епістемологія, яка спрямована на пошук дійсного знання з його структурою, функціями та внутрішнім розвитком.

Неструктуровані, які ще називають неявними, знання слід розглядати саме тим об'єктом, для отримання якого студенти університету потребують контакту з викладачем [14]. У відповідь на такий виклик університети вдаються до формування різноманітних віртуальних спільнот, мереж з різноманітними центрами змістовних знань, що розглядаються в якості прототипів інтелектуальних нейронних мереж. Для отримання ефективних результатів в університетах має панувати дух експериментування з поєднання традиційних форм навчання та новітніх, активних інструментів, зокрема досягнень ІКТ та програмного забезпечення, які можуть зменшувати залежність навчального процесу від постійного контактування викладача та студентів.

Професори все частіше надають перевагу дослідницькій діяльності, а не викладанню, делегуючи повноваження асистентам, які отримують відносну свободу у виборі форм та інструментів проведення практичних занять, оцінюванні студентів та акцентуванні уваги на змісті [3]. Так професори засвідчують ідентифікацію себе з інтелектуальним капіталом, що є гарним прикладом для студентів, який втім потребує визначення меж.

Цивілізаційно-культурний вимір також впливає на студентів. Наприклад, культура Китаю, що ґрунтується на конфуціанстві, перешкоджає розвиткові абстрактного мислення, а відтак гальмує творчість людини [28]. Хоча китайські студенти, що навчаються закордоном, більшою мірою намагаються розвинути творчі здібності, що робить їх затребуваними на внутрішньому ринку. Разом з тим, філософія інь та янь, яка глибоко пронизує культуру країн східної Азії, сприяє розвитку конкурації (кооперації в конкуренції) на відміну від полярних поглядів, що намагаються чітко розмежувати добро та зло. Тому в цих країнах є ґрунтовні передумови синкретичного поєднання кооперації та конкуренції за отримання ренти з знань [20].

В Європі тривають дебати між спеціалістами та практиками в освіті. Частина стверджує, що для зростання конкурентоспроможності економіки освіта та дослідження повинні спиратися на **ринкові принципи** (конкуренція між студентами, закладами освіти, викладачами, дослідниками та освітніми системами), тому для забезпечення якості та ефективності освіти скрізь слід спиратися на принципи стандартизації та підзвітності як результат впливу англо-саксонських країн [27]. Прикладом глобального руху щодо освітніх реформ є програма ОЕСР щодо міжнародного оцінювання студентів, яка часто називається основним інструментом оцінювання якості національних освітніх систем [13]. Інша частина називає такі принципи контрпродуктивними, адже найбільш важливими для забезпечення конкурентоспроможності називаються такі **компетенції** як гнучкість, міжперсональні навички, креативність, схильність до ризику, які необхідні для розвитку інно-

вацій [27]. Так виникає **парадокс**, коли для забезпечення конкурентоспроможності системи освіти мають спиратися на меншій конкуренції [26].

Реалізація функцій вищої освіти має розглядатися різнобічно. Зокрема пропонуються такі комплекси дихотомій між академічним та професійним у вищій освіті, які стосуються студентства, а саме: підготовка студентів до їх перетворення на вчених із розуміння та використання результатів академічної діяльності в практичній діяльності за межами університету; акцент на передачу студенту основ професійних знань із наголосу на безпосереднє вдосконалення всього необхідно знання [29].

Висновки. Університети світового класу еволюційно трансформували погляди на своїх студентів, в яких вбачається не стільки інтелектуальний ресурс, але інтелектуальний капітал, який здатний приносити користь не лише економіці, суспільству чи громаді, а й

університетові. Саме цьому розумінню підпорядковуються пов'язані зі студентом види університетської діяльності від управління якістю навчання, участі у проєктах, дослідженнях до підтримки постійного зв'язку зі своїми випускниками. Саме випускники найчастіше стають донорами, які наповнюють цільові фонди ендаументу. Нарощування обсягів інтелектуального капіталу університетами США змушує інші країни вдаватися заходів щодо трансформації національних освітніх політик, зокрема щодо студентів.

Поглиблення суспільного поділу праці призводить до розвитку спеціалізації університетів та освітніх програм, але й до усвідомлення необхідності співробітництва між університетами. Основною метою співробітництва є не лише розгортання його в режимі кооперації, але й надання студентам всього комплексу компетенцій, що потрібні для успішного професійного розвитку, пріоритетам, що обрані самим студентом.

ЛІТЕРАТУРА (REFERENCES)

1. Ben-David J. The Scientist's Role in Society: A Comparative Study. Prentice-Hall, Inc. Englewood Cliffs, New Jersey. – 1971. – 236 p.
2. Benton S.L. Pallett W.H. Class size matters, Inside higher education. – 2013. – URL: <http://www.insidehighered.com/views/2013/01/29/essay-importance-class-size-higher-education#ixzz2UT4zq5hj>
3. Bhatt G.D. Strategies for individual knowledge and organizational knowledge // Journal of Knowledge Management. – 2002. – Volume 6. Number 1. – Emerald. – pp.31-39
4. Bontis N. National Intellectual Capital Index: A United Nations initiative for the Arab region // Journal of Intellectual Capital. – Emerald Group Publishing Limited. – 2004. Vol. 5 No. 1. – pp. 13-39
5. Bredillet C.N., Conboy K., Davidson P., Walker D. The getting of wisdom: The future of PM university education in Australia // International Journal of Project Management. – Elsevier. – 2013. - №31. – pp.1072–1088
6. Choudaha R., Chang L. Trends in International Student Mobility, World Education Services, New York. 2012, February. URL: www.wes.org/RAS
7. Christinidis G., Ellis H. Knowledge, Education, and Citizenship in a Pre- and Post-National Age // Journal of Knowledge Economy. – 2013. – №4. – pp.63–82.
8. Eisenberg R., Nelson R.R. Public vs. proprietary science: a fruitful tension? // Daedalus, #131 (2), 2002. – pp.89–102.
9. Establishing an action programme in the field of lifelong learning. Article 15, paragraph 5 of the Decision No. 1720/2006/EC of the European Parliament and of the Council of 15 November 2006.
10. Etkowitz H., Leydesdorff, L. The Dynamics of Innovation: From National Systems and 'Mode 2' to a Triple Helix of University-Industry-Government Relations // Research Policy. – 2000. – #29(2). – p.109-123.
11. Exeter D. J., Ameratunga S., Ratima M., Morton S., Dickson M., Hsu, D., et al. Student engagement in very large classes: The teachers' perspective. // Studies in Higher Education, #35(7). - 2010. - pp.761–775.
12. Fonash S.J. Nanotechnology and economic resiliency // Nano Today, #4. - Elsevier. - 2009. - pp.290–291.
13. Grek S. Governing by numbers: the PISA 'effect' in Europe // Journal Education Policy. – 2009. – №24(1). Pp.23–37.
14. Gromoff A., Stavenko J., Evina K. Modern necessities in educational process innovation // IERI Procedia, #2. - Elsevier. - 2012. - pp.815-820.
15. Habersam M., Piber M., Skoog M. Knowledge balance sheets in Austrian universities: The implementation, use, and reshaping of measurement and management practices // Critical Perspectives on Accounting, #24. - Elsevier. - 2013. - pp. 319–337.
16. International Student Research: Understanding the Global Student Mentality Differentiation in a plural student population. International Student Identity Card Association. The Economist. MasterCard. Motivaction. February 2014. URL: http://www.isicassociation.org/wp-content/uploads/2014/02/The-International-Student-Research-Full-Report_February-2014.pdf.
17. Lee S-H. Using fuzzy AHP to develop intellectual capital evaluation model for assessing their performance contribution in a university // Expert Systems with Applications, #37. - Elsevier. - 2010. - pp.4941–4947.
18. Lehmann M., Christensen P., Thrane M., Jørgensen T.H. University engagement and regional sustainability initiatives: some Danish experiences // Journal of Cleaner Production, #17. - Elsevier. - 2009. - pp.1067–1074
19. Levina N. The emergence of boundary-spanning competence in practice: Implications for implementation and use of information systems. // MIS Quarterly. – 2005. – №29(2). – Pp. 335–363.
20. Luo Y. A coopetition perspective of global competition // Journal of World Business. – 2007. – №42(2). – Pp.129-144.
21. Mansfield E., Lee J.Y. The modern university: contributor to industrial innovation and recipient of industrial R&D support // Research Policy. – 1996. – №25. – Pp. 1047–1058.
22. Marginson S., Rhoades G. Beyond national states, markets, and systems of higher education: A glonacal agency heuristic // Higher Education. – 2002. – Vol. 43. – Pp.281-309.
23. Mayorova V. Integration of educational and scientific-technological areas during the process of education of aerospace engineers // Acta Astronautica, #69. - Elsevier. - 2011. - pp. 737–743.
24. Parker L. University corporatization: driving redefinition // Critical Perspectives on Accounting. – 2011. – №22. – Pp. 434–450.
25. Roessner D., Bond J., Okubo S., Planting M. The economic impact of licensed commercialized inventions originating in university research // Research Policy, #42. - Elsevier. - 2013. - pp. 23– 34.
26. Sabadie J.A. Technological innovation, human capital and social change for sustainability. Lessons learnt from the Industrial Technologies Theme of the EU's Research Framework Programme // Science of the Total Environment, #481. – Elsevier. – 2014, May 15. – pp.668-73.
27. Salhberg P. Education reforms for raising economic competitiveness // Journal of Educational Change. – 2006. – №7. Pp. 259–287.

28. Sangaralingam R. China's Transition to a Knowledge Economy // Journal of Knowledge Economy. №4. - Springer Science +Business Media. - 2013. - p.473-491.
29. Teichler U. Universities Between the Expectations to Generate Professionally Competences and Academic Freedom Experiences from Europe // Procedia - Social and Behavioral Sciences. Selected Papers of Beijing Forum 2010. #77. - Elsevier. - 2013. - pp.421 - 428
30. The world's top 500 universities through student eyes. Research findings - StudyPortals Intelligence Unit. British Council. - 2014. - 15 p.
31. World Student Housing. Savills World Research. - 2014. - 24 p. URL: <http://pdf.euro.savills.co.uk/residential-other/spotlight-world-student-housing-2014.pdf>.
32. Xu Yongfan The Study on University Financial Management under Knowledge Economy // Physics Procedia. 2012 International Conference on Medical Physics and Biomedical Engineering. #33. - Elsevier. - 2012. pp.1913 - 1919.
33. Youtie J., Shapira P. Building an innovation hub: A case study of the transformation of university roles in regional technological and economic development // Research Policy, #37. - Elsevier. - 2008. - P.1188-1204.
34. Гаврилюк В.Я. Особливості розвитку та діяльності ВНЗ у глобальній економіці / В.Я. Гаврилюк // Вісник НУ "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. - 2013. - № 769. - С. 405-412. [Havrylyuk V.Ya. Osoblyvosti rozvytku ta diyal'nosti VNZ u hlobal'niy ekonomitsi / V. Ya. Havrylyuk // Visnyk NU "Lvivs'ka politehnika". Menedzhment ta pidpryyemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennya i problemy rozvytku. - 2013. - № 769. - pp. 405-412.]
35. Журавель Г. Пріоритети розвитку вищої освіти України в умовах глобалізації економіки / Г. Журавель, М. Шинкарик // Вісник ТНЕУ. - 2014. - Вип.1. - С. 214-220. [Zhuravel' H. Priorytety rozvytku vyshchoyi osvity Ukrainy v umovakh hlobalizatsiyi ekonomiky / H. Zhuravel', M. Shynkaryk // Visnyk TNEU. - 2014. - Vyp. 1. - pp. 214-220.]

Пнытський Деніс О. Global competition in scientific and educational sphere: evolution of student outlook.

Abstract: Paper examines the current paradigm and reveals views on students as an important component of intellectual capital for knowledge economy and university. It outlines the tendency of transition higher education from social function of the state to the manufacturer of intellectual products in the global knowledge economy. In terms of global competition in scientific and educational space universities should cooperate not only in the mode of international cooperation, but also provide students with all complex competencies necessary for professional development.

Keywords: student, university, global competition, scientific and educational space, knowledge economy

Ильницький Деніс Александрович. Глобальная конкуренция в научно-образовательном пространстве: эволюция взгляда на студента

Аннотация: В статье проанализировано и раскрыто современную парадигму взглядов на студентов как на важный компонент интеллектуального капитала экономики знаний и университета. Очерчена тенденция перехода высшего образования от социальной функции государства к производству интеллектуального продукта в глобальной экономике знаний. В условиях глобальной конкуренции в научно-образовательном пространстве в университеты должны сотрудничать не только в режиме международной кооперации, но и предоставления студентам всего комплекса компетенций, необходимых для профессионального развития.

Ключевые слова: студент, университет, глобальная конкуренция, научно-образовательное пространство, экономика знаний